

Linnéuniversitetet

Kalmar Växjö

Självständigt arbete

Musikens betydelse i förskolan

Förskollärares uppfattning om hur musik påverkar barns socioemotionella utveckling i förskolan

Författare: Linn Borg & Melisa Ramic

Handledare: Maria Olsson

Examinator: Reza Arjmand

Lärosäte: Linnéuniversitetet

Termin: HT24

Ämne: Utbildningsvetenskap/didaktik
allmänt

Nivå: Grundnivå

Kurskod: 2FL41E

Abstrakt

Svensk titel: Musikens betydelse i förskolan, förskollärares uppfattning om hur musiken påverkar barns socioemotionella utveckling i förskolan.

English title: The importance of music in preschool, preschool teachers' perception of how music affects children's socio-emotional development in preschool.

Studiens syfte är att utifrån förskollärares uppfattning ta reda på hur dem resonerar kring hur musiken påverkar barns socioemotionella utveckling i förskolan. Studiens syfte besvaras utifrån tre frågeställningar som framkommit utifrån tidigare forskning. Den kunskapslucka som denna studie förväntas fylla, handlar om att få en bredare förståelse för förskollärarnas erfarenheter och tankar kring hur musiken kan ge barnen möjlighet att utvecklas socioemotionellt i förskolan. Studien utgår från en kvalitativ ansats där semistrukturerade intervjuer genomförts som metodval. Med fyra förskollärare på fyra olika förskolor. Resultatet visar på att förskollärares uppfattning och erfarenheter kring hur musiken påverkar barns socioemotionella utveckling, är positiv. Genom att kombinera flera estetiska uttrycksformer bidrar det till att barnen utvecklas i sin kommunikation och samspel i barngruppen, samt att musiken har en stor betydelse för barns språkutveckling. Ett resultat som även framkom var att samtliga förskollärare upplevde att musiken som aktivitet och undervisning kunde vara en utmaning att verkställa i förskolans verksamhet. Dock upplevdes det som att förskollärarnas tankar kring den utmaningen var att det är av stor vikt att arbetslaget stöttar och hjälper varandra, för att kunna använda sig mer av musiken i aktiviteter och undervisning i förskolan. Detta för att ge barnen möjlighet till socioemotionell utveckling.

Nyckelord

Musik, socioemotionell, estetiska lärprocesser, proximal utveckling, scaffolding, lek och lärande, igångspelare, förskola

Tack

Vi vill rikta ett stort tack till de fyra förskollärare som deltagit i denna studie. Vi är evigt tacksamma för er medverkan och utan er hade inte denna studie och resultatet som framkommit varit möjligt. Vi vill även rikta ett stort tack till vår handledare, Maria Olsson, för vägledning och stöttning under dessa veckor. Slutligen vill vi dessutom tacka varandra för det fina samarbetet under arbetets gång. Det har varit spännande och lärorikt att genomföra detta arbete tillsammans.

Innehållsförteckning

1	Inledning	5
2	Syfte och frågeställningar	7
3	Vetenskapsteoretisk utgångspunkt	8
3.1	Teoretiska begrepp.....	8
3.1.1	Proximal utveckling.....	9
3.1.2	Scaffolding	9
3.1.3	Lek och lärande	10
3.1.4	Igångspelare.....	10
4	Tidigare forskning.....	12
4.1	Musikens roll i relation till utveckling av barns empati och förståelse för varandras känslor 12	
4.2	Musik främjar barns förmåga att kommunicera om sina känslor i samspel med varandra..	13
4.3	Förskollärares utmaningar med att använda musik för att främja barns förmåga att kommunicera om sina känslor i samspel med varandra	14
4.4	Sammanfattning tidigare forskning.....	15
5	Metod.....	16
5.1	Metodval	16
5.2	Urval	16
5.3	Empirisk produktion	17
5.4	Genomförande.....	17
5.5	Bearbetning av data.....	18
5.6	Etiska överväganden	18
5.7	Metoddiskussion	19
5.7.1	Objektivitet, trovärdighet och tillförlitlighet	19
5.7.2	Studiens styrkor och svagheter	19
6	Resultat och analys.....	21
6.1	Hur resonerar förskollärare att musik främjar barns förmåga att kommunicera i samspel med varandra?	21
6.1.1	Samspel i barngruppen	21
6.1.2	Kommunikation- och samarbetsförmåga i barngruppen	22
6.2	Hur ser förskollärare på musikens roll i relation till utveckling av barns empati och förståelse för varandras känslor?.....	24
6.2.1	Barnens känslor	24
6.3	Vilka utmaningar upplever förskollärare kan finnas i undervisningssituationer med musik? 25	
6.3.1	Utmaningar i musikundervisning	25
7	Diskussion	27
7.1	Resultatdiskussion.....	27
7.1.1	Samspel i barngruppen	27
7.1.2	Känslor i relation till musiken	28
7.1.3	Förskollärares utmaningar i musikundervisningen.....	28
7.1.4	Slutsats och pedagogiska implikationer.....	29

8	Förslag på vidare forskning.....	31
9	Referenslista.....	32

Bilagor

Bilaga 1 Information och samtyckesblankett för rektorn

Bilaga 2 Information och samtyckesblankett för förskollärare

Bilaga 3 Intervjuguide

Bilaga 4 Sökprotokoll

1 Inledning

Denna studie skrivs inom forskningsämnet förskoledidaktik. Förskoledidaktik är ett komplext forskningsämne som bygger på frågor om lek, lärande och omsorg som produceras från olika områden. Denna uppsats handlar huvudsakligen om förskollärares perspektiv på hur musiken kan påverka barns socioemotionella utveckling i förskolan. 1998 blev förskolan en egen skolform och läroplanen för förskolan (1998) trädde i kraft. Redan här lyfter läroplanen om hur estetiska lärprocesser, som musik, ska främja barns lärande och utveckling och erbjuda möjlighet till skapande och kommunikation. I den reviderade utgåvan av läroplanen för förskolan (2010) ändrades detta till ett av målen inom barnens utveckling och lärande, "förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar sin skapande förmåga och sin förmåga att förmedla upplevelser, tankar och erfarenheter i många uttrycksformer som lek, bild, rörelse, sång och musik och drama" (Skolverket 2010, s.10). Nuvarande läroplan för förskolan (2018) formulerade om målet till att "förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla förmåga att skapa samt förmåga att uttrycka och kommunicera upplevelser, tankar och erfarenheter i olika uttrycksformer som bild, form, drama, rörelse, sång, musik och dans," (Skolverket 2018, s.14). Gemensamt för vad läroplanerna för förskolan har lyft om musiken i förskolan är att barnen ska få möjlighet att kommunicera, dock inte hur och vad det bidrar till.

Lagerlöf & Wallerstedt (2018) påpekar att forskning visar på att förskollärare oftast känner en viss osäkerhet gällande estetiska uttrycksformer, specifikt musik. Författarna menar att detta leder till att förskollärare då undviker att sjunga och spela instrument med barn. Vidare förklarar författarna att musik har gått från att vara en stor del av lärarutbildningen till att det inte uppmärksammas lika mycket längre. Skolverket (2018) lyfter förskolans uppdrag, och menar på att utbildningen i förskolan ska vara grund för ett livslångt lärande. Vidare förklarar Skolverket (2018) att utbildningen bör vara rolig, trygg samt lärorik för varje individuellt barn. Förskolan ska vara en plats som bidrar till social gemenskap, som då ska ge trygghet, vilja och lust för lärande. Skolverket (2018) lyfter dessutom att leken är en central aspekt för barn. Leken stimulerar både fantasi och inlevelse. Det kan dessutom utmana och stimulera barns kommunikation och samarbete. I läroplanen för förskolan (2018) framgår det riktlinjer som råder att varje förskollärare ska ansvara för att varje individuellt barn utmanas samt stimuleras i sin sociala utveckling. Barnen ska få möjlighet till att uppleva, gestalta samt kommunicera genom olika estetiska uttrycksformer. Dessa uttrycksformer omfattar bland annat musik, som ligger till grund i denna studie.

Musik som ingår i det estetiska uttrycksformerna fokuseras i denna studie. Öztürk & Can (2020) kom i sin studie fram till att musikundervisning i förskolan har en positiv påverkan på barns sociala värderingar. Detta genom musikaktiviteter som bidrog till att barnen utvecklade sin förmåga till samarbete och respekt. Forskningen som genomfördes omfattades av ett experiment. Denna studie kommer fokusera på förskollärares uppfattning om barns sociala och emotionella utveckling i förskolan. Detta då det upplevs finnas en kunskapslucka kring hur förskollärare resonerar och tänker kring ämnet. Författarna lyfter dessutom fram att musikundervisning bör inkluderas i läroplanen. Detta för att stödja barns karaktärsutveckling. Genom sång och musik kan barn utveckla bland annat respekt, samarbete och kommunikation. Still (2024) betonar vikten av att förskollärare breddar barns syn på musikskapande, så musiken blir mer än bara sång. Förskolläraren bör dessutom ge barnen möjlighet

till erfarenheter av att spela instrument, röra på sig till musiken, improvisation samt kritiskt tänkande mot musik.

Holmgren (2012) skriver i sin artikel om hur musikaktiviteter i förskolan kan påverkas utifrån pedagogernas kunskap och synen på musik. Hon menar att pedagogens medvetna eller omedvetna syn på musik påverkar utfallet av musikstunden. Vi vill i vår studie ta reda på om förskollärares kunskap och intresse om musik kan påverka hur musiken kan bidra till barns socioemotionella utveckling i förskolan. Kan förskollärare uppleva det som en utmaning att använda musiken i förskolans undervisning, kan det då bero på om tillräckligt med kunskap saknas inom musikämnet. Eller vad för utmaningar som kan finnas. Holmberg & Vallberg-Roth (2019) lyfter hur musikaktiviteter i förskolan oftast fokuserar på utom-musikaliskt innehåll för att uppnå andra mål, som till exempel socialisation, språk och kommunikation. Med andra ord används musiken som metod för att uppnå andra mål. Vilket öppnar upp för en kunskapslucka där förskollärares perspektiv på vad musiken kan bidra med socioemotionellt till barnen är aktuellt i denna studie. Resultatet i deras studie kom fram till att musiken kan ses utifrån flera olika dimensioner, bland annat den emotionella dimensionen. Wallerstedt et al. (2014) menar att musik nämns som ett kreativt ämne, där fantasin flödar. Lärandet inom musiken kan ses som en kreativ process där barnens fantasi flödar, som i sin tur sker lärande och utveckling.

Gemensamt för studierna ovan handlar om hur barnen i förskolan erbjuds musikundervisning av förskollärare och hur förskollärare iscensätter musiken i förskolan. En kunskapslucka som uppkommit är att förskollärares uppfattning om hur musiken påverkar barns socioemotionella utveckling saknas. Därför kommer denna studie fokusera på fyra förskollärares uppfattningar och erfarenheter om hur musiken påverkar barnens socioemotionella utveckling i förskolan. För att skapa en större förståelse för hur förskollärare i förskolan kan iscensätta och använda musiken i förskolans verksamhet för att ge barnen möjlighet att utvecklas socioemotionellt.

2 Syfte och frågeställningar

Studiens syfte är att vidga förståelsen för hur förskollärare resonerar om vilken roll musik har i barns socioemotionella utveckling i förskolan. De frågeställningar som har formulerats ser ut på följande vis:

- Hur resonerar förskollärare att musik främjar barns förmåga att kommunicera i samspel med varandra?
- Vilka utmaningar upplever förskollärare kan finnas i undervisningssituationer som inkluderar barns socioemotionella utveckling i förskolan med musik?
- Hur ser förskollärare på musikens roll i hur barn utvecklas sin förmåga till empati och förståelse för varandras känslor?

3 Vetenskapsteoretisk utgångspunkt

I följande avsnitt presenteras utgångspunkter som är relevanta för studiens valda område. Avsnittet börjar med en förklaring kring valet av vetenskapsteoretisk utgångspunkt. Följt av teoretiska begrepp som tolkas utifrån det sociokulturella perspektivet.

För att skapa en större förståelse kommer studiens vetenskapsteoretiska perspektiv innefatta det sociokulturella perspektivet. Detta för att skapa en förståelse för hur förskollärares erfarenheter påverkar och formar barnens perspektiv. Det sociokulturella perspektivet kan även ligga till grund för att skapa en förståelse för hur deras socioemotionella uttryck utvecklas genom musiken i förskolans verksamhet. Säljö (2017) förklarar att det sociokulturella perspektivet bygger på att en individ som är mer kunnig stöttar andra för att de ska kunna ta till sig ny kunskap. Författaren förklarar dessutom att det sociokulturella perspektivet utgår från Lev Vygotskij. Det sociala samspelet är en viktig faktor för barns lärande och utveckling. Lärandet sker genom kulturella erfarenheter. Det här innebär att man har kunskaper och erfarenheter sedan tidigare om något som sedan utbyts i det sociala samspelet. För att kunna utbyta dessa kunskaper och erfarenheter har språket en betydande roll. Språket kan ske genom tal och skrift men även genom bilder och tecken. Säljö (2017) menar att när det sker kommunikation i det sociala samspelet, breddar det tänkandet och goda förutsättningar skapas då. Det berör förutsättningar som fantasi och estetiska uttryckssätt. Det sociokulturella perspektivet fokuserar i denna studie mer på barngruppen, som är i centrum. Det är barngruppens lärande och utveckling genom musik som är centralt, utifrån förskollärares erfarenheter och tankar. I studien är det blandade åldrar i barngrupperna, därav kan kommunikationen se på olika vis. En del barn har utvecklat det verbala språket medan en del inte har det verbala språket ännu. För att kommunikationen ska ske i det sociala samspelet behövs en mer kunnig person för att stötta barnen, i detta fall är det förskollärarna. Säljö (2017) lyfter utveckling hos barnen genom socialt samspel. Vid lek utbyter barnen sina kunskaper och erfarenheter, vilket leder till att de får till sig ytterligare kunskap. Detta perspektiv är relevant för studiens valda område eftersom syftet är att undersöka hur barns socioemotionella utveckling främjas genom musik.

Genom att tillämpa ett sociokulturellt perspektiv i studien bildas en helhetsförståelse av hur musik påverkar barns socioemotionella utveckling. Perspektivet förväntas stärka studiens trovärdighet i praktik och teori. Detta eftersom det är förskollärarnas perspektiv på hur musiken främjar barns socioemotionella utveckling. Deras erfarenheter och uppfattningar genom en längre period är målsättningen för undersökningen.

3.1 Teoretiska begrepp

I följande avsnitt presenteras begreppen proximal utveckling, scaffolding, lek och lärande, och igångspelare. Dem förklaras utifrån hur de tolkas i förhållande till studien. Studien utgår från det sociokulturella perspektivet. Detta eftersom det ger en teoretisk grund för att få en förståelse för barns socioemotionella utveckling genom musik. Perspektivet betonar samspelet mellan barnen med stöd av musik som ett kulturellt verktyg. Inom detta perspektiv sker utveckling och lärande genom samspelet och musik. Lärandet som sker vid användning av det kulturella verktyget musik kan ses som en

social process. Förskollärarna ses som en viktig faktor i denna studie då de ständigt stöttar barn i deras lärande och utveckling.

3.1.1 Proximal utveckling

I studiens valda område är begreppet proximal utveckling relevant. Detta eftersom studien omfattar förskollärares reflektion över hur deras val av musikaktiviteter kan påverka barns utveckling. Förskollärarna behöver ta hänsyn till varje individuellt barn och anpassa aktiviteter till barns olika behov och förmågor. Detta för att kunna skapa aktiviteter som ligger inom barnens proximala utveckling och utmana dem. Genom att förskollärarna stöttar barnen i musikaktiviteter kan det leda till att barnen får en förståelse för hur man kan använda musik som ett redskap. Detta för att kunna uttrycka sig samt förstå både sina och andras känslor.

Hwang och Nilsson (2019) beskriver proximal utveckling som en utveckling som är lite längre från barnets nuvarande punkt i utvecklingen. Vidare förklarar författarna att barnen ska få möjlighet till att få möta olika krav och utmaningar. Dessa utmaningar ska barnen genom ansträngning utan stöd från någon mer erfaren vuxen, klara av. Det proximala handlar om ett avstånd mellan vad barnet redan kan göra och vad den kan klara av med stöttning från en individ med mer erfarenhet. I relation till forskningsfrågorna om musikens betydelse för barns socioemotionella utveckling, har begreppet proximal utveckling en central roll. Begreppet är relevant på så sätt att det visar på hur barns lärande och utveckling kan stöttas av förskollärare i det sociala samspelet. Förskollärarna behöver anpassa undervisningssituationer utifrån barns behov och förmågor för att stötta barnet. Det handlar om att stötta barn i att förstå både sina egna, och andras känslor, med musik som kulturellt verktyg. För att förskollärare ska kunna stötta barn i deras lärande och utveckling bör de uppmärksamma de utmaningar som kan förekomma. Detta för att kunna utforma undervisningssituationer anpassade till den proximala utvecklingszonen. Om de är medvetna om utmaningarna kan de planera om för att stötta barnen på bästa sätt.

3.1.2 Scaffolding

I studiens valda område är begreppet scaffolding relevant. Detta eftersom förskollärare vägleder och stöttar barnen i deras lärande och utveckling. Förskollärarna bör stötta barnen, speciellt till en början i olika moment. Detta för att barnen ska i slutändan kunna vara till stor del självständiga. I detta sammanhang har scaffolding en central roll. Det handlar om att förskollärarna skapar en lustfylld miljö där barnen får möjlighet till utforskande men även stöttning. Musik används för att barnen ska få möjlighet till att utforska sina känslor. Förskollärarna finns där för att vägleda genom att introducera olika känslor, och samtala om dessa. Det gäller även att visa hur dessa känslor kan uttryckas med stöd av musik. På så sätt får barnen möjlighet att prova och uttrycka sig på olika sätt. Detta går att utveckla med tiden, genom att förskollärare skapar undervisningssituationer som omfattar musik.

Säljö (2017) förklarar begreppet scaffolding som en vägledning som är central inom den proximala utvecklingen. Scaffolding innebär att det sker mycket stöttning till en början som sedan minskar med tiden och till slut upphör. Författaren förklarar att det upphör när kompetensen har uppnåtts. I relation till forskningsfrågorna om musikens betydelse för barns socioemotionella utveckling är begreppet centralt för att få en förståelse för hur förskollärarna ser på musiken och hur det kan användas för att stötta barnen. Stötta barnen i hur de kan förstå sina egna och andras känslor. För att barnen ska få

förståelse för känslor behöver de mycket stöttning till en början av förskollärarna. Med tiden minskas detta stöd för att barnen till slut är självständiga i sina uttryck och förståelse för andras uttryck.

3.1.3 Lek och lärande

I studiens valda område är begreppet lek och lärande relevant. Detta eftersom leken fungerar som en social arena för barngruppen och lärandet är en process som sker under tiden. I detta sammanhang ses musiken som en social arena för barnen. Musiken fungerar som en arena där barnen kan uttrycka sig fritt och samspela med varandra. Musik som social arena kan fungera som ett stöttande verktyg för barns socioemotionella utveckling. Förskollärarnas förmåga att skapa en miljö där det sker ett lärande genom musiken är en viktig faktor. Detta eftersom förskollärarna vägleder barnen i förskolans verksamhet.

I relation till forskningsfrågorna om musikens betydelse för barns socioemotionella utveckling är begreppet lek och lärande relevant. Det är relevant på så sätt att lärandet sker genom leken. Lärandet ska vara lustfyllt, och förskollärarna ska ge förutsättningar för det i förskolans verksamhet. Genom att använda sig av musik som ett kulturellt verktyg för barns socioemotionella utveckling, kan barn uttrycka sig på ett lustfyllt sätt. Musik är oftast uppskattat av barn, även för barn som inte är engagerade från start. Det fungerar som en social arena där barnen på eget vis får uttrycka sig på olika sätt. Förskollärarna kan ge förutsättningar för lärande med stöd av musik. Genom musik möjliggörs utveckling av kommunikationsförmåga. På yngrebarnsavdelning sker oftast inte mycket verbal kommunikation, men musiken möjliggör för barnen att kommunicera icke verbalt. På äldrebarnsavdelning förekommer det mer verbalt, men det kan även uppfattas svårt hos vissa barn. Musiken kan då ses som ett redskap där de integrerar det med drama. Barnen kan då uttrycka sig med kroppsspråket, och det sociala samspelet stärks. Det sociala samspelet stärks på så sätt att aktiviteten är lustfylld och barnen leker med varandra. Genom att förskollärare använder sig av olika strategier för att arbeta med känslor, kan det stärka barns medvetenhet om empati. Det går att integrera musik med andra estetiska läroprocesser. Genom att integrera estetiska ämnena, musik, drama, dans och rörelse, får barnen utforska känslor på olika vis. Förskollärarna ska utgå från barnen, och planera undervisningssituationer utifrån deras intresse. På detta vis kan lärandet upplevas som lustfyllt, då barnen leker och har det roligt. Lärandet sker i dessa situationer omedvetet då barnen utforskar. Engdahl och Ärlemalm – Hagsér (2015) förklarar att lek är en viktig faktor för barns utveckling och lärande. Vidare förklarar författarna att i leken skapas ett lustfyllt lärande som stimulerar barnens fantasi, kommunikation samt samarbete – och problemlösningsförmågan. Författarna menar att lek bygger på både kommunikation och samspel. Författarna påpekar däremot att lek och lärande inte har samma betydelse. De menar på att leken är en plats där barnet är, medan lärandet sker i barnet.

3.1.4 Igångspelare

I studiens valda område finns det ytterligare ett begrepp som är central, begreppet igångspelare. Detta eftersom musiken fungerar som en igångspelare för det sociala samspelet i barngruppen och utforskande. Musiken stödjer barns utforskande av känslor, och bidrar till en god stämning i barngruppen. Vid en god stämning i barngruppen, bidrar det till att barnen blir mer delaktiga och därav påverkar musiken det sociala samspelet. Holgersen (2012) lyfter begreppet igångspelare och menar på att det kan ses utifrån två olika aspekter: den fysiska och den psykiska aspekten.

Den första är den fysiska aspekten, författaren förklarar att musiken sätter i gång en handling. I relation till studien innebär detta att musiken sätter i gång sociala samspelet. Genom att

undervisningssituationen upplevs lustfylld, leder det till delaktighet. Det leder till delaktighet på så sätt att barnen får möjligheten till att utforska olika moment såsom att röra sig till musik. Den andra aspekten som författaren lyfter är den psykiska aspekten. Den psykiska aspekten bidrar till den emotionella och sociala utvecklingen genom musiken. Barnen får möjlighet att tillsammans utforska olika känslor. Musiken skapar en god stämning i barngruppen vilket gör att barnen blir delaktiga. Holgersen (2012) menar att musiken fungerar som en igångspelare då musiken sätter igång delaktigheten där barnen utövar motoriska aktiviteter tillsammans. De motoriska aktiviteterna bidrar till att barnen integrerar med varandra i förskolans verksamhet. Detta är något som även Andréasson och Bårgaskörd (2016) lyfter fram. Författarna menar att motoriska övningar leder till att de sociala färdigheterna utvecklas.

I relation till forskningsfrågorna om musikens betydelse för barns socioemotionella utveckling är begreppet igångspelare central. Detta eftersom musiken fungerar som en igångspelare för barns sociala samspel och förståelse för empati och känslor. Begreppet är centralt för hur musiken som igångspelare möjliggör för utveckling av empati, kommunikations – och samspelsförmågan. Förskollärare kan möta utmaningar i att hålla i undervisningssituation som omfattar musik. Igångspelare visar då på hur musik kan användas som ett verktyg för att underlätta dessa utmaningar. Musiken kan användas som ett redskap för att inkludera alla barn. Genom att skapa undervisningssituationer är lustfyllda, leder det till att barnen i sin egen takt deltar. Musiken bidrar till att barnen kommunicerar med varandra både verbalt och icke verbalt.

4 Tidigare forskning

I följande avsnitt presenteras tidigare forskning som kan kopplas till studiens valda område. Kapitlet är uppdelat i tre kategorier, utifrån studiens syfte och frågeställningar, för att skapa en tydlig bild av tidigare forskning kring barns socioemotionella utveckling. I bilaga 4 nedan, finner du som läsare ett sökprotokoll som redogör för vad artiklar finns och ytterligare relevant information. Tidigare forskning kapitlet avslutas med en kort sammanfattning.

4.1 Musikens roll i relation till utveckling av barns empati och förståelse för varandras känslor

Holmberg & Vallberg Roth (2019) vill i sin studie klargöra vad som kännetecknar musikundervisning i förskolan. Fokuset i deras studie låg på att analysera undervisningssituationer och inte endast lärandet som uppstår. Forskarna samlade in empiriskt material genom ett projekt där det sker samverkan mellan dem och förskollärarna. Materialet omfattade skriftliga planeringsdokument, videodokumentation samt uppföljningsdokument. För analys av materialet använde sig forskarna av olika teorier för stöttning av insamlade data. Med hjälp av 121 förskolor/avdelningar i 10 olika kommuner visade resultatet sedan på flera olika infallsvinklar om vad som kännetecknar musikundervisning i förskolans verksamhet. Holmberg & Vallberg Roth (2019) lyfter musikens emotionella dimension. Författarna förklarar att det kan innebära känslor som man upplever och som sedan förmedlas i musikaliska sammanhang. Det finns flera aspekter av den emotionella dimensionen, och en av de handlar om hur det känns att göra något till musik. En annan aspekt som författarna lyfter är att det kan handla om sångtexter som förmedlar ett visst innehåll. I relation till studien är att barn har mycket och starka känslor som uttrycks. Det här är något som många förskollärare kan finna är utmanande att hantera, och använder sig då av musik. Genom att erbjuda barn musikaktiviteter, får barnen möjlighet att uttrycka sina känslor. Det kan uppstå en del konflikter mellan barnen. Genom att då samtala i samband med musiken om vilka känslor man kan känna, kan det leda till att barnen får en större förståelse för både hur de själva, och andra känner sig.

Björk-Wallén & Cekaite (2024) fokuserar i sin studie på barns emotionella uttryck, som skratt, gråt och ilska framkommer i förskolans sociala samspel. De menar att genom redskap kan pedagoger i förskolan utveckla sitt handlande i förskolans vardag för att möta varje enskilt barn i deras emotionella uttryck. Studien utgår från kvasiexperimentell modell, som omfattar ett förtest, eftertest och en kontrollgrupp. Detta för att undersöka vilken effekt en musikundervisningssituation i förskolan har på barns sociala värden. Deltagarna, som i detta fall är barnen i förskolan, delades in i två grupper; experimentgrupp och en kontrollgrupp. Grupperna bestod av 13 barn vardera. Samling av dataproduktionen gick ut på att genomföra en musikundervisningssituation med experimentgruppen. Detta genomfördes två gånger i veckan under 10 veckors period. Dessa undervisningssituationer bestod av aktiviteter som fokuserade just på sociala värden. Forskarna använde sig av en skala vid namn "Preschool Social Values Scale" för att samla in data. Detta för att få en insyn på vart i utvecklingen av sociala värden barnen ligger i. Eftertestet genomfördes efter 10 veckor som sedan följdes upp av ett annat test, tre veckor efter förgående testet. För analys av datainsamlingen användes olika metoder; "Kolmogorov – Smirnov – test", "Mann – Whitney U – test och "Wilcoxon Signes –

Rank Test". Den första metoden använde forskarna för att säkerställa att det uppstod en normalfördelning i grupperna. Den andra metoden använde de för att jämföra gruppen som genomförde undervisningssituationerna och de som inte genomförde. Den sistnämnda metoden användes för att analysera om det uppstått någon förändring mellan eftertestet som experimentgruppen genomförde och testet som följdes upp. Författarnas resultat visar på hur barn i socialisation i deras emotionella uttryck i förskolan. De skriver om hur skratt och leende sker i socialt samspel, att de ofta sker utan att vuxna medverkar utan sker i kamratsocialisation. Genom verbala och icke-verbala uttryck visar barnen på skratt och leende. Vilket går att koppla till denna studie som fokuserar på barns socioemotionella utveckling med stöd från musiken. Musiken ses som något lustfyllt och roligt och som bjuder in till skratt och rörelse.

4.2 Musik främjar barns förmåga att kommunicera om sina känslor i samspel med varandra

Öztürk & Can (2020) fokuserar i sin studie på att undersöka vilken effekt musikundervisning i förskolan har på barnen och deras sociala värden. Metoden för dataproduktionen är en kvasiexperimentell modell, där 26 förskolebarn deltog. Barnen var uppdelade i två grupper; experimentgrupp och kontrollgrupp. Varje grupp bestod av 13 barn. Experimentgruppen deltog i musikundervisningssituationer två gånger i veckan under en period på 10 veckor. Under dessa undervisningssituationer genomförde de aktiviteter som omfattade sång och sociala värden. Kontrollgruppen fick däremot inte delta i någon musikundervisningssituation under denna period. Forskarna använde sig av en skala vid namn "Preschool Social Values Scale" för att samla in data. För att förstärka deras undersökning utbytte de information med barnens vårdnadshavare. För analys av data, användes olika tester för att se vilka förändringar som skett i barngruppen. Det genomfördes förtester, eftertester samt uppföljningstester. Dessa uppföljningstester genomfördes tre veckor efter man genomfört eftertesterna. Detta för att forskarna sedan skulle undersöka resultatet. Resultatet i studien visade på att det inte fanns någon skillnad mellan grupperna inom förtestet. Efter att experimentet genomförts, visade det däremot att experimentgruppen utvecklade sociala värden i jämförelse med kontrollgruppen som inte genomförde någon aktivitet. Vid eftertest och uppföljningstestet visade resultatet på att det inte skedde någon stor förändring. Detta innebär att musikundervisningssituationer hade en fortsatt positiv effekt på barnen. Öztürk & Can (2020) har i sin studie som tidigare nämnt, genomfört en kvasiexperimentell modell där 26 förskolebarn medverkade och fick under 10 veckors tid musikundervisning 30 minuter varje dag. Öztürk & Can (2020) menar att barn som får möjlighet att delta i musikundervisning på förskolan där det erbjuds handtrummor, sång och dans. Detta leder till att barnen förbättrar sina samarbetsförmågor. Det finns även studier som visar att barn som deltar i sång och spelade slaginstrument, utvecklade samarbetsförmågan och blev mer hjälpsamma.

Still (2024) fokuserar i sin studie på att undersöka hur förskollärare i Finland planerar, genomför och utvärderar olika undervisningssituationer som omfattar musik i relation till läroplanen i förskolan. I studien utgår datainsamlingen utifrån en kvalitativ metod. Detta genom att analysera olika läroplanstexter samt att intervjua med 20 förskollärare genomförs. Förskollärarstudenter som genomförde sin praktik, utförde dessa intervjuer. Intervjuerna omfattade diskussioner om förskollärarnas erfarenheter om musikundervisning. Efter intervjuerna transkriberades intervjuerna och analyserades utifrån olika teman. För analys av innehållet, genomfördes flera olika steg. Centralt innehåll identifierades för att sedan sammanfatta det ytterligare. Detta för att sedan kategorisera det

centrala i olika teman. Resultatet visar på att förskollärarnas sätt att genomföra en undervisningssituation skiljer sig enormt. En del fokuserar på att utgå från barnens intresse, medan en del utgår från att strukturera plan. Det visar även på att musik får lite utrymme i förskolans verksamhet, man lyssnar inte mycket på musik. Många förskollärare försöker anpassa miljöerna för stöttning av musikskapandet, men många barn blir distraherade ändå. En stor del av förskollärare upplever svårigheter i att använda musikbegrepp, vilket påverkar effekten på undervisningen. Slutligen visade även resultatet på att det är fåtal förskollärare som använder sig av dokumentation. Dokumentationen använder förskollärarna för att utvärdera samt reflektera över undervisningssituationen och vilken effekt den hade på barnens lärande.

Still (2024) menar att musikundervisningen i förskolan kan ske utifrån målet om att lära om musik eller genom att använda musiken som medel. Musik som medel kan innebära att ge barnen möjlighet att genom musiken, utveckla deras sociala kompetens. I relation till studien används musiken som ett redskap i förskolans verksamhet för det sociala samspelet. Musiken och dess redskap som förskollärare erbjuder barnen, bidrar till det sociala samspelet i barngruppen. Barnen får möjlighet att uttrycka sig på sitt eget sätt samt att det väcker till intresse för att studera olika instrument. Instrumenten möjliggör för barnen att samarbeta med varandra för vidare utforskning. Barn kommer med olika kunskaper och erfarenheter. En del har kunskap och erfarenheter om hur instrumenten fungerar, och kan då hjälpa andra i barngruppen. Det här är något som stärks av Öztürk & Can (2020) som menar att bland annat instrument förbättrar samarbetsförmågan.

4.3 Förskollärares utmaningar med att använda musik för att främja barns förmåga att kommunicera om sina känslor i samspel med varandra

Lagerlöf & Wallerstedt (2018) fokuserar i sin studie på att undersöka vilka utmaningar förskollärare kan stöta på i undervisningssituationer som omfattar musik, för de yngsta barnen, 1–2 år. Detta för att analysera innebörden av arbete med musik som ett mål inom förskolans uppdrag. Datainsamlingen genomfördes inom tre förskolor i Sverige, som deltog i denna undersökning för ett utvecklingsprojekt. Det genomfördes fokusgruppsintervjuer, videodokumenterade undervisningssituationer som omfattar musik i förskolan. Förskollärarna skrev dessutom loggböcker. Största fokuset för datainsamlingen låg på fokusgruppsintervjun, som varade 90 minuter. Metoden för analysen i denna studie ville forskarna få fram under intervjuerna förskollärarnas tankar gällande utmaningar som de upplever. Analysen fokuserade på två olika teman; musik som känsla och musik som ämnesinnehåll. Resultatet i studien visade på att förskollärarna beskrev musik som ett verktyg för god stämning i undervisningssituationer. Det visade dessutom på att musik ses som ett lärandeobjekt där förskollärarna introducerar och förklarar olika moment inom musiken. Detta för att stötta barnen vidare i deras utveckling och lärande. Lagerlöf & Wallerstedt (2018) förklarar att det finns forskning som visar på att förskollärare oftast känner en viss osäkerhet gällande estetiska uttrycksformer, specifikt musik. Detta gör att förskollärare då undviker att sjunga och spela med barn. Musiken har tidigare varit en stor del av lärarutbildningen men idag uppmärksammas inte det lika mycket längre. I relation till studien det påverka att man inte uppmärksammar musik på lärarutbildningen. Detta kan bidra med att blivande förskollärares, även nuvarande förskollärares självsäkerhet påverkas. Denna osäkerhet beror oftast på att förskollärare inte har den kunskapen eller erfarenhet som behövs i att undervisa i form av musikaktiviteter. Den bristande kunskapen för att använda musiken för att främja barns socioemotionella utveckling, leder i sin tur till att förskollärare undviker att hålla i

undervisningssituationer som omfattar musik. Deras studie fokuserar på musik som ämne och musik som känsla.

Holmberg (2012) skriver i sin studie om hur förskolans syn på meningen med musiken i förskolan, skiljer sig åt. Det kan handla om deras medvetna eller omedvetna syn på hur musiken kan användas i musikaktiviteter i förskolan. Studiens syfte var att under 3 månader, på 3 olika förskolor med barn mellan 3–5 år ta reda på hur musikhändelser framträder, sång, instrumentspel och rörelse. Vid dessa tillfällen fokuseras mer specifikt om vilken roll musiken har, vilka aktiviteter som utförs samt variationen i aktiviteterna. Holmberg (2012) undersökte vilken betydelse musiken har utifrån tre perspektiv; musik som ett objekt, en handling och kombination av dessa. Forskaren utförde en empirisk datainsamling genom olika observationer samt videoinspelningar av 53 musiktillfällen. Situationerna som observerades och videoinspelades efterliknande klassiska musikstunder som pedagogerna ansåg var lämpliga. För analys av det empiriska materialet, använde forskaren stöd av olika teorier inom musik för att stärka trovärdigheten. Materialet transkriberades och temakategoriserades vid analysen. Resultatet visade på att på att förskolor som integrerar musiken med både objekt och subjekt, kan bidra till att förskollärares musikundervisning i förskolan påverkas positivt.

Still (2024) menar att musikundervisning i förskolan bygger på lärarnas syn och kunskap om ämnet. Samt att det beror till stor del av hur läroplanen är utformad och används i förskolans verksamhet. Vidare skriver Still (2024) att pedagoger i förskolan ska besitta stor kunskap om läroplanen, samtidigt som det är pedagogernas ansvar att skapa sig pedagogisk kunskap, om till exempel musik för att kunna använda i undervisning i förskolan.

4.4 Sammanfattning tidigare forskning

Utifrån ovan presenterad tidigare forskning går det att utläsa att musikundervisning i förskolan innebär olika och kan bidra till flera olika aspekter. Det handlar dels om hur musiken kan bidra till barnens emotionella utveckling, i form av samarbete och samspel. Dels även om förskollärares roll i hur den sker, samt när musikundervisning sker i förskolan.

5 Metod

Metoden som använts i denna studie är kvalitativ metod. Där fyra förskollärare har intervjuats. Metodkapitlet börjar med att redogöra för metodvalet som studien bygger på. Följt av urval, empirisk produktion, genomförande, bearbetning av data, etiska överväganden och till sist en metoddiskussion.

5.1 Metodval

I denna studie har fyra förskollärare intervjuats med öppna frågor för att få en större inblick i deras erfarenheter och tankar om hur musiken kan påverka barnens socioemotionella utveckling i förskolan. Andreasson och Johansson (2020) lyfter aspekten om metodval. Författarna menar att valet av metod måste vila på specifika metodologiska grunder för att besvara på studiens forskningsfrågor. Studiens metod är induktiva intervjuer. Denscombe (2018) förklarar att den kvalitativa metoden omfattar bland annat öppna frågor. I vår studie har öppna frågor ställts till förskollärarna för att få fler perspektiv, som i sin tur kan leda till att forskningsfrågorna kan besvaras. Denscombe (2018) förklarar att genom att genomföra en intervju, uppstår svaren mer utförligt och ingående. Vilket stärker denna studie då syftet och frågeställningarna besvaras genom förskollärarnas erfarenheter och tankar.

Andreasson & Johansson (2020) skriver om hur fenomenologin handlar om att förstå den levda erfarenheten. Genom att använda ett fenomenologiskt perspektiv under intervjuerna, ger det möjlighet att sätta sig in i förskollärarnas levda erfarenheter. Fenomenologin bygger på hur människan upplever livsvärlden, som är uppbyggd av fenomen. Genom att få förskollärarnas perspektiv kan vi få en bild av deras upplevelser, som består av minnen och erfarenheter inom det valda ämnet. Engdahl och Årlemalm-Hagsér (2015) förklarar fenomenologi, att människor studeras för att se hur de upplever olika fenomen. Vidare förklarar författarna att detta innebär att våra uppfattningar skapar en bild av verkligheten. Dessa uppfattningar om livsvärlden och olika handlingar försöks beskrivas och uppfattningarna ska ske så nära det ursprungliga. Författarna menar att denna livsvärld består av den fysiska världen och de levande varelserna som existerar i den. I relation till studiens valda område är detta relevant på så sätt att det är förskollärarnas tankar man försöker komma åt. Andreasson & Johansson (2020) menar att det vetenskapsteoretiska perspektivet fenomenologin är till för att bidra till förståelse gällande struktur och mönster. Dessa strukturer och mönster sker genom men även i handlingar som man upplever och erfår av individen. I relation till studien är detta perspektiv att barnen genomför olika aktiviteter som bidrar till lärande och utveckling. Förskollärarna observerar olika moment som barngruppen genomför för att få insyn på hur deras undervisningssituationer har påverkat lärandet hos barnen. Det fenomenologiska perspektivet fokuserar i denna studie på förskollärares perspektiv. Det är deras erfarenheter och förståelse som står i fokus. Det fenomenologiska perspektivet har sin grund under datainsamlingen, detta för att få en bild av förskollärarnas erfarenheter.

5.2 Urval

I denna studie har fyra förskollärare intervjuats. Denscombe (2018) skriver om hur man i småskaliga forskningsprojekt kan använda sig av subjektivt urval. Vilket innebär att urvalet som genomförs inför att bestämma vilka som ska medverka i studien, sker i mindre skala. Därför är det endast fyra förskollärare som medverkar i denna studie. Deltagarna har även valts ut utifrån deras varierande

yrkeserfarenhet. Detta för att ge studien möjlighet att uppnå ett trovärdigt resultat, där relevant information framkommer, för att kunna besvara studiens frågeställningar. Förskollärare "A" som har intervjuats arbetar på en kommunal förskola i en tätort. Förskolan som den här förskolläraren arbetar på, omfattar tio avdelningar. Den här förskolläraren arbetar på en äldre barns avdelning med barn i 3–5 årsåldern tillsammans med två andra pedagoger. Förskolläraren har arbetat inom barnomsorg i 8 år. Förskollärare "B" arbetar på en annan kommunal förskola i samma tätort, som omfattar åtta avdelningar. Den här förskolläraren arbetar tillsammans med två andra pedagoger på en yngre barns avdelning i åldrarna 2–3. Förskolläraren har arbetat inom barnomsorg i 17 år. Förskollärare "C" arbetar på en förskola i en centralort med 2 avdelningar. Förskolläraren jobbar på en avdelning med barn åldrarna 1–2 år, tillsammans med en förskollärare och en barnskötare. Förskolläraren har arbetat inom barnomsorgen i 5 år. Förskollärare "D" arbetar på en kommunal förskola i en tätort. Här finns 4 avdelningar, varav förskolläraren arbetar tillsammans med två barnskötare på en avdelning med 4–5 åringar. Förskolläraren har arbetat inom barnomsorgen i 22 år.

Deltagare	Inom barnomsorg/år	Förskola/Kommun	Avdelningar	Åldersgrupp	Arbetslag
Förskollärare A	8 år förskollärare	Kommunal Tätort	10	3–5 år	3 pedagoger
Förskollärare B	17 år förskollärare	Kommunal Tätort	8	3–5 år	4 pedagoger
Förskollärare C	5 år förskollärare	Kommunal Centralort	2	1–2 år	3 pedagoger
Förskollärare D	22 år förskollärare	Kommunal Tätort	4	4–5 år	4 pedagoger

5.3 Empirisk produktion

Det empiriska materialet i denna studie omfattar intervjuer med fyra förskollärare. Denscombe (2018) skriver att använda intervjuer som metod är lämpliga i småskaliga forskningsprojekt. I detta fall där förskollärarnas åsikter, känslor, uppfattningar och erfarenheter ligger till grund för att kunna besvara forskningens syfte och frågeställningar.

5.4 Genomförande

Datainsamlingen har skett med hjälp av semistrukturerade intervjuer. Frågorna som ställts fanns på en färdig lista, (se bilaga 3) men erbjuder även att förskollärarna har möjlighet att utveckla sina svar och svara mer utförligt och utveckla sina synpunkter. Personliga, Individuella intervjuer har genomförts i denna studie. Detta underlättar för forskaren att sätta sig in i de intervjuades idéer och svar.

Denscombe (2018) menar även att personliga intervjuer underlättar efterarbetet vid avlyssning av inspelningen som gjorts under intervjun, då det bara är två röster att känna igen. För att skapa en större

förståelse och kunna se ur olika synvinklar har vi båda medverkat på samtliga intervjuer. Vi har även agerat objektivt. Detta för att stärka resultatet av studiens syfte och frågeställningar.

5.5 Bearbetning av data

Efter de fyra intervjuerna genomförts och spelats in, har det transkriberats och kommenterats. Detta för att underlätta för nästa steg, jämförelse av data. Med hjälp av en induktiv analys där förskollärarnas figurerade namn och intervjusvar har analyserats och tolkats utifrån redan angivna teorier. Efter jämförelse och analys av data slutförts har all data raderats. Denscombe (2018) skriver om hur man genom intervjusvaren kan leta efter specifika teman i samtliga intervjuer, för att säkrare kunna hitta korrekt information. De teman som använts under bearbetning av data kopplas till dem tre frågeställningar som studien bygger på. Detta för att underlätta jämförelse av data, då återkommande tema i intervjuerna indikerar att erfarenheter och tankar delas av inte bara en enskild individ, utan flera av de intervjuade. Vilket kan bidra till en säker och pålitlig studie.

5.6 Etiska överväganden

Denna studie följer och uppnår forskningsetiska principer enligt Vetenskapsrådet (2011) skrivelse om de fyra huvudkraven inom forskningsetiska principer som finns till hjälp för forskare samt undersökningsdeltagarna. Dessa principer är Informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. Nedan redogörs för hur denna studie uppnår huvudkraven.

Informationsskyddskravet

Första kravet, informationsskyddskravet, som innefattar detaljerad information till deltagarna (Vetenskapsrådet 2011). Ett e-postmeddelande skickades ut till deltagarna med information om forskningens syfte, samt deltagarnas rätt att avbryta sin medverkan i forskningen, då det sker frivilligt. Informationen skickades ut till samtliga förskollärare i god tid från det att intervjuerna ägde rum. Genom en samtyckesblankett kommer information om studiens syfte samt upplägg att informeras ut. Förskollärarna och rektorerna skriver på samtyckesblanketten innan intervjun genomförs och för att försäkra deltagarnas samtycke frågar vi även muntligt en gång till innan intervjun startar. Detta för att ge deltagarna etiska överväganden inför studien, samt att dem har rätt att avbryta sin medverkan.

Samtyckeskravet

Detta kan även kopplas till det andra huvudkravet, samtyckeskravet där fokus ligger på att deltagarna i forskningen har rätt att välja sin medverkan (Vetenskapsrådet 2011). Detta kommer skickas ut till deltagarna samt rektorerna via en samtyckesblankett (se bilaga 1 & 2) som tydligt förklarar studiens syfte och deras rättigheter i studien. Detta för att ge deltagarna i studien etiska överväganden i att deras samtycke om att delta när som helst kan avbrytas.

Konfidentialitetskravet

Konfidentialitetskravet gäller då deltagarnas personliga uppgifter hanteras med sekretess (Vetenskapsrådet 2011). Deras namn kommer därför att ersättas av fiktiva namn för att dem i forskningen kommer att vara oidentifierbara. Kommunerna och städerna som förskollärarna arbetar

inom har hanterats med konfidentialitetskravet då dem beskrivs som antingen stor eller liten kommun. Efter att intervju svaren har jämförts och analyserats kommer även data att raderas.

Nyttjandekravet

Det sista huvudkravet, nyttjandekravet. Vilket betyder att den insamlade informationen från forskningen endast får användas för dess ändamål (Vetenskapsrådet 2011). Med hjälp av dessa forskningsetiska principer kan studien bedrivas med respekt för undersökningsdeltagarna, samt att det bidrar till trovärdighet och tillförlitlighet till studien som ska bedrivas.

Vetenskapsrådet (2017) menar att god forskningssed bygger på de forskningsetiska kraven. Genom att utgå från etiska normer inom forskning, bidrar det till grundläggande förståelse för vad god forskningssed innebär och kan bidra med för en pålitlig studie.

5.7 Metoddiskussion

I metoddiskussionen nedan kommer metodens objektivitet, trovärdighet och tillförlitlighet först att diskuteras. För att sedan diskutera metodens styrkor och svagheter.

5.7.1 Objektivitet, trovärdighet och tillförlitlighet

Denscombe (2018) skriver om hur kvalitativa studier har en tendens att göra att forskaren blir närmast integrerad med datainsamlingstekniken. Vilket bidrar till att studiens validitet kan bli bristfällig då studien inte går att reproducera. Genom att genomföra och visa tydliga metoder och analyser, kan dock en kontroll av tillförlitligheten genomföras för att ge läsaren en pålitlig studie, och visa på att studien uppvisar tillförlitlighet för en kvalitativ forskning. Genom denna studie har ett utförligt metodavsnitt presenterats. Samt analys- och resultatdelen visar på utsagor från samtliga förskollärare som stärker tillförlitligheten i studien. Objektiviteten i studiens metod handlar enligt Denscombe (2018) om huruvida de fynd som uppstår i studien är opåverkade av forskarna, och menar vidare att kvalitativa data inte ofta står fri från inverkan från dem som utför studien. Vilket har tagits hänsyn till i denna studie, där vi har försökt ha ett öppet sinne och förhållit oss objektiva under studien. Att genomföra en kvalitativ forskning kan enligt Denscombe (2018) innebära att studiens trovärdighet är svår att bekräfta eller ge någon garanti. Genom att genomföra empirisk data kan det bidra till grundad data för studiens trovärdighet. Då studien genomförts med ett litet antal förskollärare bidrar det till svårigheter att generalisera till andra fall.

5.7.2 Studiens styrkor och svagheter

En svaghet som visat sig under studiens gång är bristen på tid. Dels att studiens början och slut har begränsat antal veckor att slutföras. Även att transkriberingsprocessen med ljudupptagningen från dem fyra förskollärarna resulterade i flera dagars arbete. Detta då ljudupptagningen från två av förskollärarna var med försämrade ljudkvalitet. Denscombe (2018) skriver om hur transkribering av intervjuer kan vara tidskrävande, men skriver också att transkriberingen av intervjuer ger en värdefull del av studien. Därför kan transkriberingsarbetet samtidigt ses som en styrka i metoden, då det tidskrävande arbetet gav ett tydligt resultat att sedan kunna analysera. Studien fokuserar på förskollärares uppfattning om hur musiken kan användas för att utveckla barns socioemotionella utveckling. Med anledning av att studien har varit tidsbegränsad har barnens upplevelser och eventuella observationer av undervisning där barn deltar, inte genomförts. Detta kan upplevas som en

svaghet för studien då barnens perspektiv inte har kunnat kontrollerats genom observationer eller intervjuer med barnen.

Denscombe (2018) skriver om fördelar med att använda intervjuer. Detta kan anses som en styrka i denna studie. Detta då intervjuer är lämpade för att producera djupgående och detaljerade data, som genom de fyra intervjuer där fokus låg på att få förskollärarnas tankar och erfarenheter kring studiens syfte och frågeställningar. Genom intervjuer ges möjligheten att producera data baserat på informanternas åsikter och idéer, samt möjlighet att mer djupgående förklara sina synpunkter erfarenheter. som ligger till grund för denna studie, vilket gör att det kan anses som en styrka att använda intervjuer som metod. En styrka med studien kan även vara valet av vetenskapsteoretiska utgångspunkten som använts i metoden. Att utgå från en fenomenologisk grund menar Denscombe (2018) ger möjligheter till intressanta och tillgängliga historier som kan fånga specifika läsare för det valda ämnet. Genom att använda sig av fenomenologin ges möjligheten att få en bredare bild av förskollärares upplevelser och tankar kring hur musiken kan användas för att utveckla barn socioemotionellt i förskolan. Valet av använda det sociokulturella perspektivet i resultat och analysdelen anses även som en styrka i studien. Detta då perspektivet ger en bredare bild av förskollärarnas tankar och erfarenheter, men även att kunna få fram barnens perspektiv, även fast dem inte intervjuats eller observerats i denna studie.

6 Resultat och analys

I detta kapitel presenteras det empiriska resultatet som framkommit på de fyra genomförda intervjuerna med förskollärarna. Resultatet presenteras för att kunna besvara syftet samt de tre frågeställningarna. Teoretiska begrepp som nämnts ovan har använts för att analysera intervju svaren. Analysen utgår från det sociokulturella perspektivet med grund från Säljö (2017) och Hwang och Nilsson (2019).

6.1 Hur resonerar förskollärare att musik främjar barns förmåga att kommunicera i samspel med varandra?

Nedan presenteras intervju svaren från den första frågeställningen i studien. Fokus ligger på samspelet i barngruppen, följt av kommunikations- och samarbetsförmåga i barngruppen, utifrån förskollärarnas erfarenheter och perspektiv.

6.1.1 Samspel i barngruppen

Barnens inflytande och delaktighet med stöd av musik kan bidra till samspel i barngruppen. Genom att barnen känner sig trygga och vet vad som ska göra bidrar det till att barnen känner sig trygga och ger dem möjlighet att samspela. Detta går att koppla till begreppet scaffolding, eftersom förskollärarna finns som stöttning för barnen att utvecklas och bli självständiga och kunna själva. Säljö (2017) förklarar att begreppet scaffolding som en vägledning som är central inom den proximala utvecklingszonen. Det sker mycket stöttning till en början som sedan minskar med tiden och till slut upphör. Musiken används även som en igångspelare, detta visar sig eftersom musiken bidrar till att barnen samspekar och känner en samhörighet till varandra i barngruppen. Holgersen (2012) lyfter att begreppet igångspelare ses utifrån två olika aspekter. Den ena aspekten är att musiken sätter igång en handling. Den andra aspekten fokuserar på hur musiken bidrar till den emotionella och sociala utvecklingen.

Dansa och hålla i handen, samspel och deras identitet och koordination. Tillit till deras egna förmåga som är ett av våra huvudmål. Hög igenkänningsfaktor skapar trygghet som kan leda till samspel i barngruppen tänker jag (Förskollärare A)

[...] Utifrån planerade så kan jag säga att vi kombinerade musik med green screen, en av våra planerade uttryck, där barnen fick välja en bakgrund. Lyssna på musiken och sedan välja en bakgrund som de tycker tillhör musiken. Och sen därefter röra sig. Och samtidigt som de rörde sig kopplade vi iPaden till en projektor så de såg sig själva. Just för att det kan vara ibland för abstrakt för barnen att vara framför ett grönt skynke. Dessutom att då utifrån språket, utifrån det sociala, så är det så intressant eftersom det bjuder in till en samhörighet. (Förskollärare C)

Utifrån respondenternas utsagor ses deras erfarenheter och uppfattningar om barns förmåga att samspela och kommunicera i samspel, som att det bidrar till utveckling. Genom musikaktiviteter framkommer det hur barnen får möjlighet att samspela i barngruppen. Förskollärare C menar även att musiken bidrar till att barnen känner en samhörighet i gruppen. Samtidigt som förskollärare A betonar vikten av hög igenkänningsfaktor, och hur det ger barnen möjlighet till samspel med varandra.

6.1.2 Kommunikation- och samarbetsförmåga i barngruppen

Samtliga förskollärare uttryckte under intervjun att musiken är språkutvecklande. De nämner hur både det verbala och icke-verbala språket utvecklas genom att använda sig av musik i förskolan. Barnen lär sig nya ord och dess innebörd genom att lyssna på låtar och sjunga, samtidigt som de lär sig att uttrycka sig kroppsligt till musiken. Detta går att koppla till användandet av musik som redskap i undervisningen, ger barnen möjlighet till utveckling. Den proximala utvecklingszonen blir här relevant då förskollärarnas erfarenheter och reflektioner bidrar till att barnen utvecklar språket genom musikaktiviteter. Hwang och Nilsson (2019) förklarar att proximal utveckling ses som en utveckling som är lite längre från barnets nuvarande punkt i utvecklingen. Barnen ska få möjlighet till att få möta olika krav och utmaningar. Dessa utmaningar ska barnen genom ansträngning utan stöd från någon mer erfaren vuxen, klara av. Förskollärare C förklarar att musik har visat sig ha en positiv påverkan på barnens språkutveckling. Barn som har haft svårt med att följa instruktioner, har med stöd av musik kunnat delta i olika aktiviteter. Genom att sjunga olika sånger har barnen kunnat anpassa sitt beteende i relation till sånglåtens text. Musiken har stöttat barn i deras förståelse och ta in instruktioner som har getts.

Vi kan säga att vi har skapat olika stunder under dagen. Till exempel om vi tänker i relation till samlingen, då har vi alltid en ramsa och en sång där vi startar vår samling med. Bara för att det ska skapa samhörighet men också att det blir igenkänningsfaktor hos barnen. Och vi märker att det skapar glädje hos barnen, vi märker att det skapar också rytmik för barnen. [...] därmed har vi sett att det har gett effekt också utifrån språkutvecklingen. Då vi har haft barn som har haft svårt med att följa en instruktion. Och genom att sjunga olika sånger så har de kunnat anpassa sitt beteende utifrån vad texten i sången egentligen säger. (Förskollärare C)

Genom att som förskollärare skapa rutiner där ramsa och sång omfattas i en samling, skapar det en samhörighet men även igenkänningsfaktor som förskollärare C lyfte fram. Barnen får stöttning i utveckling av sociala värden genom dessa rutiner. Det har skapat glädje och rytmik hos barnen som därmed gett effekt på språkutvecklingen. Barnen blir självständiga efter ett tag eftersom de har fått stöttning under längre tid. Stöttar man kontinuerligt som förskollärare, utvecklar barnen sin kommunikationsförmåga, verbalt eller icke verbalt. Barnen utvecklar även förmågan att följa instruktioner. Detta är något som förskollärare A reflekterade över och lyfte fram i intervjun. Förskollärare A menade på att ett barn kommunicerade icke verbalt när barnet kom till förskolan en dag med sin förälder. Trots barnet inte kommunicerade med förskollärare A verbalt, visade barnet med kroppsspråket.

Språket utvecklas mycket i musiken. Rörelser och de vet ju direkt om man exempelvis gör med handen som ett hus så vet de vilken låt det är. Ett barn kom en dag med sin förälder till förskolan som skulle visa att barnet visar med fingrarna som klättrade upp för armen och undrar vilken låt hon menade och jag förstod ju direkt vilken det var. Där hade ju barnet lärt sig att kommunicera fram den låten i rörelse. Barnen kommer ofta och säger att de vill dansa eller lyssna på musik (Förskollärare A)

Förskollärare A uttrycker att språket utvecklas mycket i musiken. Barnen uttrycker sig icke-verbalt genom att visa med kroppen. Även förskollärare B nämner hur musiken utvecklas språket och bidrar till kommunikation. Detta genom att barngruppen interagerar med varandra och sjunger tillsammans.

Musiken utvecklar språket, ju mer man utvecklar språket ju mer kommunikation blir det. Ofta när man har musik i en samling vill alla vara med. Man tittar på varan, man visar med kroppen, sjunger tillsammans, och förmedlar vad man sjunger om. (Förskollärare B)

Förskollärares B utsaga visar på kommunikationen inte endast sker verbalt utan även icke verbalt. Musiken möjliggör för barnen att förmedla och kommunicera sina känslor med varandra. Detta kan kopplas till begreppet igångspelare, för det sociala samspelet i barngruppen och utforskande. Barnen utforskar genom att titta på varandra och visar med kroppen. Gällande det sociala samspelet, sjunger barnen tillsammans och de förmedlar vad de sjunger om, vilket skapar en samhörighet. Musik har visat sig ha en positiv påverkan på barnens språkutveckling, förklarar även förskollärare C. Barn som har haft svårt med att följa instruktioner, har med stöd av musik kunnat delta i olika aktiviteter. Genom att sjunga olika sånger har barnen kunnat anpassa sitt beteende i relation till sånglåtens text. Musiken har stöttat barn i deras förståelse och ta in instruktioner som har getts.

Vi kan säga att vi har skapat olika stunder under dagen. Till exempel om vi tänker i relation till samlingen, då har vi alltid en ramsa och en sång där vi startar vår samling med. Bara för att det ska skapa samhörighet men också att det blir igenkänningsfaktor hos barnen. Och vi märker att det skapar glädje hos barnen, vi märker att det skapar också rytmik för barnen. [...] därmed har vi sett att det har gett effekt också utifrån språkutvecklingen. Då vi har haft barn som har haft svårt med att följa en instruktion. Och genom att sjunga olika sånger så har de kunnat anpassa sitt beteende utifrån vad texten i sången egentligen säger. (Förskollärare C)

Förskollärare C utsaga visar på att musiken har fungerat som igångspelare, som även visas i förskollärare B utsaga. Musiken har setts som igångspelare på så sätt att den skapade en samhörighet och glädje hos barnen. Det har fokuserats på den emotionella och sociala utvecklingen. Det framkom i förskollärare C utsaga att barnen har anpassat sitt beteende utifrån vad sångtexterna säger. Det visar på förståelse för språket och ordförrådet. Ytterligare en sak som framkom i intervjuväret är att de alltid startar samling med en sång. Detta indikerar på att pedagogerna är medvetna om hur det påverkar barns lärande och utveckling. Detta går att koppla till begreppet scaffolding, eftersom arbetslaget har skapat sig en struktur för att stötta barnen vidare i deras utveckling. Musiken bidrar även till avslappnad stämning, detta är något som Förskollärare D uttrycker under intervjun.

Musik öppnar ju upp mycket tycker jag. Barnen vågar uttrycka sig på ett annat sätt. Det blir mer avslappnat och sen är det ju också att vi har ju inga krav på att barnen ska kunna någonting liksom så de känner ju alltid att de bara kan få vara sig själva liksom och uttrycka sig på det sättet de vill liksom. Och sen är det ju mycket så att genom musik så blir det ju lättare att sjunga för många barn än vad det är att prata liksom. Genom musiken kan man även hitta intressen tillsammans och hitta på att dansa tillsammans (Förskollärare D)

Förskollärare D utsaga visar på att musiken bidrar till avslappnad stämning, vilket i sin tur ger barnen möjlighet att uttrycka sig på ett emotionellt sätt. Genom musiken menar förskollärare C att dem skapat en trygg och avslappnad miljö där barnen får möjlighet att uttrycka sig verbalt och icke-verbalt. Genom musiken har barnen utvecklat språket samt att de fått möjlighet att lära sig innebörden i vad sångerna säger, vilket kan leda till en socioemotionell utveckling hos barnen då dem får en uppfattning om ordens innebörd och kan känna en samhörighet. Musiken används som ett redskap för att bidra till något annat än just musiken. Samt att dem genom scaffolding och proximala utvecklingszonen finns som stöd för barnen att ytterligare utvecklas. Detta genom att bland annat skapa en trygg atmosfär som gör att barnen vågar uttrycka sig i kommunikation och samspel i barngruppen.

6.2 Hur ser förskollärare på musikens roll i relation till utveckling av barns empati och förståelse för varandras känslor?

Nedan presenteras intervju svar från förskollärarna utifrån studiens andra frågeställning och kommer fokusera på hur barnens känslor framkommer och utvecklas genom musikundervisning i förskolan, utifrån förskollärarnas tankar och erfarenheter.

6.2.1 Barnens känslor

Samtliga förskollärare nämner hur de i musikundervisningen använder sig av olika känslor kopplat till musiken. Musiken används som ett verktyg för att stötta barnen i att både förstå och uttrycka olika känslor. Genom att använda utvalda aktiviteter menar förskollärare C att barnen utvecklar sina känslor med hjälp av musiken, vilket förstärker lärandet hos barnen.

Gentemot mig där de aktiviteter jag använder, då är det mer att de ska få uppleva till exempel rita genom att lyssna på en sång. Vilka känslor, vilken rörelse, om du har hårdrock, hur ritas du då? Och att alltid kombinera de olika uttrycksformerna i relation till varandra för att förstärka lärandet. Och jag tänker också att det som är intressant är att vi kan säga att vi har musik varje dag.
(Förskollärare C)

Att kombinera musik med andra estetiska uttrycksformer är något som förskollärare C lyfte, och menar på att detta är en metod som underlättar förståelsen av känslor, snarare än att endast prata om det. Kombinationen av olika uttrycksformer möjliggör för alla barn att uttrycka sig icke verbalt. Det finns barn som har svårigheter med att uttrycka sig verbalt, därav kan strategin med att kombinera olika uttrycksformer möjliggöra för barnen att hitta sitt sätt att uttrycka sig på. Det sker en diskussion om teckningarna och känslor som har uppstått. Man konkretiserar det abstrakta. Konkretisering av det abstrakta är något som även förskollärare D menar på att de gör på förskolan. Förskollärare D menar på att man dansar de olika känslorna och sedan har en återkoppling. Detta kan förstärka förståelsen av känslorna eftersom det uttrycks via dans och musik.

Det är när vi har jobbat med känslorna, så har vi liksom dansat de olika känslorna. Och det tycker vi att vi har fått fram att barnen har kunnat förstå känslan mera, än att man bara sitter och pratar om den. Man får testa på hur man kan dansa när man är arg, och hur de tycker att man ska dansa arg. När man är glad och lite så. Och sen ha liksom en återkoppling med dem om det liksom. Roligt. Många förstår, sen kan de komma i efterhand och säga att den här låten faktiskt låter glad.
(Förskollärare D)

Förskollärare D förklarade att de rör sig till musiken vid arbete av känslor och att de har återkoppling tillsammans med barnen. Förskollärare D och kollegorna på den avdelningen fungerar som scaffolding. De stöttar barnen för att de sedan ska bli självständiga. Detta går att se på så sätt att förskollärare D har uttryckt att de arbetar och samtalar om känslorna. Många barn visar även på att de har utvecklat förståelse för känslor efter undervisningssituationer där de kan uttrycka att låtar låter som någon känsla. Musiken förmedlar olika känslor, och det finns olika sätt man kan förmedla känslor på. Förskollärare B uttrycker att man kan sjunga om känslor på olika sätt, vilket leder till att förmedling av känslor blir som teater.

Genom musiken kan man förmedla många känslor. Man sjunger på olika sätt, sjunger, arg eller ledsen osv. Utveckla känslor, blir som teater. Alltid tillsammans. (Förskollärare B)

Förskollärare B utsaga visar på att känslor kan förmedlas på olika sätt genom musiken. Genom att förmedla känslor via teater, kan det bli lustfyllt samt lärorikt för barnen. Även förskollärare A uttrycker att de använder sig av att uttrycka känslor med hjälp av musiken. Detta med hjälp av att imitera olika känslor kopplat till musiken. Det blir som en teater vid förmedling av känslor, som förskollärare B också lyfte.

Man märker att barnen blir fascinerade om jag till exempel säger "nu ska jag sjunga som att jag är arg", att vi leker med rösten. Barnen tycker det är kul och kan härma senare. (Förskollärare A)

Det har framkommit utifrån intervjuerna att samtliga förskollärare kombinerar musik med andra estetiska läroprocesser för att förstärka lärandet hos barnen. Skapande och musik är en central aspekt som förskolans verksamheter arbetar med. Förskolorna kombinerar skapande och musik för att engagera barnen i att förstå sig på de olika känslorna. Barnen får möjligheten att rita i samband med musik, där de samtidigt samtalar om hur musiken låter. Detta tolkas som att musiken fungerar som ett verktyg i olika moment, integrerat med andra ämnen. När barnen har skapat sig till en viss förståelse för de olika känslorna, tolkar vi att det underlättar för de att uttrycka känslorna via skapandet. Det har dessutom framkommit utifrån intervjuerna att kombination av musik och dans, där barnen dansar olika känslor, får en konkret bild av hur känslorna kan se ut. Förskollärarna genomför en återkoppling tillsammans med barnen efter aktiviteterna för att stötta de i deras förståelse för känslor, och hur de då kan uttryckas. En utav förskollärarna förklarar att barnen är uppmärksamma på varandra. Man samtalar kontinuerligt om hur man känner och varför man känner på det viset. De har förmågan att sätta ord på känslorna, berättar förskolläraren. Utifrån resultatsvaren tolkas det som att kombinera musik med andra estetiska läroprocesser, är en effektiv metod för att kunna stötta barns socioemotionella utveckling. Det stöttar de i att kunna både förstå sig och uttrycka känslor. Engdahl och Ärlemalm–Hagsér (2015) lyfter begreppet lek och menar att lek är en viktig faktor för barns utveckling och lärande. I lekens och i olika form av lustfyllt lärande stimuleras bland annat fantasin, kommunikation samt samarbete – och problemlösningsförmågan. Lek bygger på både kommunikation och samspel. Däremot har lek och lärande inte samma betydelse. Leken är en plats där barnet är, medan lärandet sker i barnet. I relation till förskollärares utsagor så sker leken genom att barnen dramatiserar, skapar och dansar. Lärandet sker däremot vid samtal om hur barnen känner sig för stunden i samband med dans, skapande och dramatisering.

6.3 Vilka utmaningar upplever förskollärare kan finnas i undervisningssituationer med musik?

Nedan analyseras intervju svaren från den sista frågeställningen i denna studie, utmaningar i musikundervisningen, utifrån ett förskolläraperspektiv.

6.3.1 Utmaningar i musikundervisning

Respondenternas svar gav olika resultat på vilka utmaningar som kan uppstå i relation till att använda musikundervisning i förskolan. Förskollärare A och C beskriver liknande utmaningar i hur kollegor ställer sig till användande av musiken. Samtidigt beskriver förskollärare C hur allas olika kompetenser i arbetslaget behöver tas tillvara på, och menar vidare att vi alla är olika och har olika styrkor som gör att vi kan bidra med våra olika förmågor vi besitter, precis som barnen. Förskollärare A uttrycker hur musik i förskolan kan bli en utmaning, om kollegor blir osäkra på deras kompetens inom området. Men menar också att det är av stor vikt att visa barnen att alla är olika.

Allt ska nu för tiden alltid vara så upptempo, barnen är så vana vid det. Det kan vara en utmaning att vi vill använda oss av den gamla och finstämda musiken och fånga barnen i det. Sen kan det ju uppstå utmaningar om man har kollegor i arbetslaget som inte tror att dem kan sjunga eller använda musik, för det kan ju alla och det tror jag är viktigt att visa för barnen. (Förskollärare A)

Förskollärare A utsaga visar på osäkerhet i att använda sig av musik i förskolans verksamhet, vilket påverkar musikundervisning negativt i verksamheten. Det leder till att man bortprioriterar musik i verksamheter. Förskollärare C uttrycker liknande som förskollärare A och menar att alla i arbetslaget besitter olika kompetenser, som måste tas vara på.

Det är bra att se det positiva hos varandra. Exempelvis, min kollega har en jättebra förmåga med sånger, sjunga och med instrument. Och då tänker jag att hon fångar barnen och har den förmågan att göra det utifrån de aspekterna. Medan jag är mer på ett annat sätt i undervisningen med att komplettera musiken i relation till de andra estetiska uttrycksformerna. Man behöver hitta glädjen och lusten i musiken och se arbetslaget som en drivkraft. Vi har ju alla olika kompetenser och olika förmågor, så som våra barn (Förskollärare C)

Förskollärare C utsaga visar på att förskollärare har olika kompetenser inom olika områden. Detta gör att förskollärarna kan komplettera varandra i olika undervisningssituationer med sina kompetenser. Det kan finnas utmaningar med musikaktiviteter kopplat till barngruppen och att kunna möta varje barns enskilda behov. Detta är något som förskollärare D uttrycker i intervjun. Förskolläraren förklarar även utmaningen med att olika erfarenheter i arbetslaget och vikten av att använda musiken och se de som enkla medel för utveckling.

Men det är väl att man har olika erfarenheter kan jag känna. Att många kanske inte tänker på att använda sig av musik så mycket. Jag som tycker mycket om musik försöker använda det så mycket som möjligt. Min kollega säger själv att hon glömmer bort det. Att sätta igång lite musik. Det är bara sådana enkla medel egentligen. Samtidigt som man ju har stora barngrupper, och behöver möta varje barn som man ju försöker göra hela tiden, det är en utmaning. (Förskollärare D)

Gemensamt för samtliga förskollärares utsagor i vilka utmaningar som kan uppstå i användandet av musik i förskolan, handlar om att musiken kan vara svår att iscensätta. Men dem förklarar också att det är av stor vikt att vara medveten om vad musiken kan bidra till och att man i arbetslaget behöver hjälpa varandra att förstå musikens roll och vad den kan bidra med, specifikt till barnens socioemotionella utveckling i förskolan. Det har framkommit i intervjuerna att förskollärare känner att de har olika kompetenser och måste hålla sig uppdaterade. Att förskollärare stöttar varandra i arbetslaget i användandet av musik i förskolan.

7 Diskussion

I följande kapitel redovisas resultatdiskussionen av föregående kapitels resultat och analys. Resultatdiskussionen är uppdelad i tre olika delar, för att lättare kunna föra diskussion utifrån studiens tre frågeställningar. Kapitlet avslutas med en slutsats och pedagogiska implikationer.

7.1 Resultatdiskussion

Studien har visat, att användandet av musikaktiviteter i undervisning i förskolan kan bidra till barns socioemotionella utveckling. Detta utifrån samtliga förskollärares erfarenheter och tankar. Nedan genomförs diskussion utifrån tre olika kapitel kopplat till frågeställningarna. Där rubrikerna är kopplade till underrubrikerna i föregående kapitel.

7.1.1 Samspel i barngruppen

Resultatet i relation till att barn utvecklar ett samspel i barngruppen, visar på att musiken som redskap kan vara till stor hjälp för deras socioemotionella utveckling. Detta främst genom att skapa en trygg atmosfär där barngruppen får möjlighet till samspel. Genom igenkänningsfaktor och samhörighet i barngruppen visar resultatet hur barnen utvecklar ett samspel i barngruppen. Vilket går att koppla till Björk-Wallén & Cekite (2024) som i sin studie kom fram till att barn i grupp som visar skratt och leende i aktiviteter i förskolan, bidrar till en socialisation i förskolan för barnen. Analysen visade på att barnen i förskolan som får musikundervisning, bidrar till att ett samspel sker i barngruppen. Detta skulle kunna bero på att barnen, som nämnt ovan, känner en trygghet och samhörighet som gör att de får lättare att samspela med varandra. Det som har framkommit i resultatet stärks av Öztürk & Can (2020) som menar att barn som får möjlighet att delta i musikundervisning på förskolan där det erbjuds handtrummor, sång och dans. Detta leder till att barnen förbättrar sina samarbetsförmågor. Det går även att koppla till Still (2024) som menar att musikundervisningen i förskolan kan ske utifrån målet om att lära om musik eller genom att använda musiken som medel. Musik som medel kan innebära att ge barnen möjlighet att genom musiken, utveckla deras sociala kompetens. Det förskollärarna uttryckt under intervjun stärks av dessa forskningar, som stöttar förskollärarnas utsagor. Samtliga förskollärare har uttryckt att musiken skapar en samhörighet i gruppen och att det sker ett socialt samspel med stöd av musik.

I relation till aktuell forskning stärks resultatet av Björk-Wallén & Cekaite (2024) som lyfter att barns emotionella uttryck, som skratt, gråt och ilska framkommer i förskolans sociala samspel. Författarna menar att genom redskap kan pedagoger i förskolan utveckla sitt handlande i förskolans vardag för att möta varje enskilt barn i deras emotionella uttryck. De lyfter hur skratt och leende sker i socialt samspel, att de ofta sker utan att vuxna medverkar utan sker i kamratsocialisation. Genom verbala och icke-verbala uttryck visar barnen på skratt och leende. Förskollärarna har uttryckt att musiken stärker kommunikationen i barngruppen, både verbalt och icke verbalt. Samtliga förskollärare menade att kommunikationen sker oftast genom rörelse till musiken. Detta tolkas som att musiken används som ett redskap i förskolans verksamhet för att stötta kommunikationen. Barnen uttrycker sig både verbalt och icke verbalt med stöd av musik.

7.1.2 Känslor i relation till musiken

Resultatet visar på hur förskollärare använder sig av estetiska uttrycksformer, specifikt musik som att ge barnen möjlighet att förstå sina känslor. Förskollärarnas utsagor visar även på hur de använder sig av att integrera estetiska uttrycksformer för att ge barnen ytterligare möjlighet att uttrycka och förstå sina känslor. Detta går att koppla till Öztürk & Can (2020) som i sin studie kom fram till att musiken kan användas som redskap för att utveckla barnens samarbetsförmåga och göra att de utvecklas i att bli mer hjälpsamma. Still (2024) stärker resultatet i sin studie där det framgår att musiken används för att utveckla barns sociala kompetens. I relation till denna studie framkommer det att barnen utvecklas i deras känslor med hjälp av musiken och andra estetiska uttrycksformer, i form av att kunna uttrycka sina känslor med hjälp av att lyssna och röra sig till musiken. Men även genom att använda sig av estetiska uttrycksformen bild, där barnen kan uttrycka sig genom att rita sina känslor. Resultatet visar även på förskollärarnas roll i barns socioemotionella utveckling, där dem finns som stöd för att visa och vägleda hur man kan använda och visa känslor med hjälp av musiken, där barnen sedan härmar och tar efter.

I relation till aktuell forskning, stärks resultatet av Holmberg & Vallberg Roth (2019) som lyfter musikens emotionella dimension. Författarna förklarar att emotionella dimension innebär känslor som man upplever och som sedan förmedlas i musikaliska sammanhang. Det finns flera aspekter av den emotionella dimensionen, och en av dem handlar om hur det känns att göra något till musik. En annan aspekt är att det kan handla om sångtexter som förmedlar ett visst innehåll. Förskollärarna har uttryckt att musiken kombineras med andra estetiska ämnen. Detta tolkas som att förskollärarna möjliggör detta för att barnen lättare ska kunna uttrycka sina känslor genom lek. Genom att kombinera musiken med andra estetiska ämnen, får barnen en visuell bild av hur känslor kan se ut. Detta kan tolkas även som att musiken ses som ett värdefullt verktyg för barns socioemotionella utveckling, eftersom barnen får möjlighet till att använda fler uttrycksätt. Genom att använda fler uttrycksätt får barnen möjlighet att förmedla sina känslor på varierande sätt. Det skapar även en inkluderande miljö där barnen kan känna sig trygga för att alla upplever känslor på olika sätt genom olika metoder. Denna strategi som förskollärarna uttryckt att de använder sig av kan stärka barnens kommunikationsförmåga i samspel med andra. Barnen får möjlighet att visa det de har målat och förklarar hur de har känt och tänkt.

Genom att kombinera musik med andra estetiska uttrycksformer, möjliggör det för barnen att uttrycka sig samt hantera olika känslor genom lekfulla undervisningssituationer. Genom att samtala om vad de olika känslorna innebär, med stöd av förskollärare kan det bidra till utveckling av barns förståelse av känslor och empati. Att variera undervisningssituationer som omfattar musik, kan det bidra till att barn som inte har utvecklat talförmågan kan uttrycka sig ickeverbalt. Förskollärarnas metoder där de kombinerar musik med olika estetiska uttrycksformer möjliggör för både verbal och icke verbal kommunikation, för att uttrycka sina känslor.

7.1.3 Förskollärares utmaningar i musikundervisningen

En utmaning samtliga förskollärare uttrycker kan uppstå i användandet av musik i förskolan, handlar om osäkerhet kring ämnet. Detta är något Lagerlöf och Wallerstedt (2018) styrker i sin studie där dem skriver om förskollärares osäkerhet kring musik som ämne i förskolans verksamhet. De menar vidare att detta gör att förskollärare undviker musiken i förskolan. Detta kan dock motsättas i relation till resultatet i denna studie, där förskollärarna visar en medvetenhet kring sin osäkerhet och visar på en förståelse för musikens viktiga roll för barnens utveckling i förskolan. Studiens resultat går även att koppla till Holmberg (2012) som menar att musiken som redskap kan användas för att utveckla annat

än just musiken. Detta är något förskollärarnas utsagor i denna studie även tyder på. Att integrera de andra estetiska uttrycksformerna med just musik, och vad det kan bidra med till barnens utveckling. Resultatet stärks även av Still (2024) som lyfter att pedagoger i förskolan ska besitta stor kunskap om läroplanen, samtidigt som det är pedagogernas ansvar att skapa sig pedagogisk kunskap, om till exempel musik för att kunna använda i undervisning i förskolan. I relation till förskollärarnas utsagor uppmärksammas att det finns utmaningar i att använda musik i förskolans verksamhet. Det glöms bort, vilket kan tolkas som att man inte har nog med kunskap kring ämnet för att använda det i undervisningssituationer. Eftersom en förskollärare har uttryckt att man har olika kompetenser, går det att tolka som att man kan kombinera olika kompetenser för att skapa unik undervisningssituation.

I relation till förskollärarnas utsagor om att musiken kan glömmas bort och att man inte har nog med kunskap gällande hantering av musiken, är något som i sin tur kan påverka barns lärande och utveckling. Som tidigare nämnt förklarar Lagerlöf och Wallerstedt (2019) att osäkerheten bidrar till att musiken blir bortprioriterad i förskolans verksamhet. Förskollärarna yttrar sig om deras osäkerhet i intervjuerna, och vad det innebär i praktiken. Detta kan tolkas som att det är ett steg mot förbättring eftersom de är medvetna om bristerna. Förskollärarnas medvetenhet kan leda till att de samarbetar med sina kollegor för att tillsammans möjliggöra musikundervisning i förskolan. Utöver detta kan det tolkas som att deras medvetenhet bidrar till att förskollärarna själva tar initiativ till att utforska musiken. Detta för att senare kunna integrera musiken i förskolans verksamhet. Samtidigt kan förskollärarnas medvetenhet vara så att det inte leder till någon förändring. Eftersom förskolan kan vara en miljö som upplevs stressfullt, där tid, stöd eller även resurser saknar, kan det skapa frustration. Detta gör att motivationen då inte är lika stark för att stärka sina kunskaper gällande musikundervisning. I intervjuerna framkom det att samtliga förskollärarna sätter på musik, vilket kan tolkas som att de värderar musikens roll. Det kan dessutom tolkas som att det finns andra prioriteringar i deras verksamhet.

Det kan ses både som en utmaning och en möjlighet att samtliga förskollärare i intervjun uttryckt att det kan saknas kompetens i användning av musik i förskolans verksamhet. Det visar på att de har reflekterat över sitt förhållningssätt. Medvetenheten möjliggör för förskollärarna att göra en förändring för att inkludera mer musik i deras vardag och undervisning. Dessutom indikerar den på att förskollärarna ser musik som ett viktigt redskap för barns lärande och utveckling, även om de finner utmaning i att använda detta redskap. Utmaningen med musiken bidrar till lägre prioritet av att använda den i verksamheten.

7.1.4 Slutsats och pedagogiska implikationer

Studiens syfte var att vidga förståelsen för hur förskollärare resonerar om vilken roll musiken har i barns socioemotionella utveckling i förskolan. Detta med hjälp av tre frågeställningar som kommit fram till studiens resultat. Utifrån fyra förskollärares erfarenheter har resultat framkommit att musiken har en positiv påverkan på barns socioemotionella utveckling i förskolan. Genom att använda musikaktiviteter i förskolan bidrar det till ett samspel i barngruppen, samtidigt som barnen får möjlighet att lära sig uttrycka sina känslor, samt förstå sig på andras. Samt visade resultatet att det kan finnas vissa utmaningar med att använda musiken i förskolans verksamhet, samtidigt som förskollärarnas erfarenheter och tankar visade på att dem vet att musiken har en stor och viktig påverkan på barnens utveckling i förskolan. Ett resultat som tydligt framkom från samtliga förskollärares svar, var att musiken bidrog till barnens språkutveckling, både verbalt och icke-verbalt.

Flera pedagogiska implikationer identifieras i relation till studien, såsom att lekfulla undervisningssituationer som omfattar musik, skapar en trygg och inkluderande miljö. Genom att ha lekfulla undervisningssituationer kan lärandet upplevas lustfyllt och skapa samspel i barngruppen. Något som bör tas hänsyn till mer i förskolans verksamhet är att kombinera musik med andra estetiska uttrycksformer. Detta för att möjliggöra för barnen att visualisera deras känslor och tankar. Som förskollärare bör man använda musik för att stötta barn, för att de sedan ska bli självständiga i att uttrycka sig, och förstå sig på känslor. Genom att exempelvis kombinera bild och musik, får barnen möjlighet att uttrycka de olika känslor som förskolläraren introducerat för dem. Detta förstärker deras förståelse för sina känslor och deras kommunikationsförmåga. Det stärker kommunikationsförmåga på så sätt att man samtalar om vad barnen har ritat eller målat till musiken. Det handlar om att som förskollärare skapa trygga miljöer där barnen får uttrycka sig både verbalt och icke verbalt. Musik kombinerat med andra estetiska uttrycksformer förstärker barns uttryckssätt och det sociala samspelet.

Förskollärare bör utveckla sin kompetens i användning av musik för att kunna använda sig av det i förskolans verksamhet. Detta för att stötta lärande inom barns proximala utvecklingen. Förskollärarna bör dessutom reflektera över deras arbete för att uppfylla de mål som finns i de aktuella dokumenten tillämpade för verksamheten.

8 Förslag på vidare forskning

Genomförandet av denna studie har givit en intressant och spännande bild av hur musiken påverkar barnen positivt i förskolan. För att utvidga studiens resultat ytterligare hade ett förslag på vidare forskning kunnat vara att intervjua fler förskollärare för att få en bredare förståelse för musikens påverkan. Det hade även varit intressant att undersöka andra områden kring musik och vad de kan bidra med till barns utveckling, annat än socioemotionellt. Ett område som hade kunnat vara aktuellt att forska vidare på, är hur musiken bidrar till barnens motoriska färdigheter. Vidare forskning hade även kunnat vara att inkludera barnen mer i studien, eventuellt både genom intervju och kombinerade observationer.

9 Referenslista

Andréason, Karin & Bårgaskörd, Gustav (2016). *Medveten motorisk träning*. Stockholm: Natur & Kultur

Denscombe, Martyn (2018). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Fjärde upplagan Lund: Studentlitteratur

Engdahl, Ingrid & Ärlemalm-Hagsér, Eva (red.) (2015). *Att bli förskollärare: mångfacetterad komplexitet*. 1. uppl. Stockholm: Liber

Holmberg, Y. & Vallberg Roth, A.-C. (2019) Flerstämmig musikundervisning i förskola. *Barn* (Trondheim, Norway). [Online] 36 (3–4), 79-.

Holgelsen, Sven-Erik (2012). *Musik som fast hållpunkt. Musikvetenskap för förskolan*. S. 87-103

Holmberg, Y. (2012). [Musikstunder i förskolepraktik: Samband mellan musikens mening, aktivitet och aktivitetsformer](#) [Länk till annan webbplats.](#) *Nordisk Barnehageforskning*, 5(1), 1–14.

Hwang, Philip & Nilsson, Björn (2019). *Utvecklingspsykologi*. tredje reviderade utgåvan Stockholm: Natur och kultur

Lagerlöf, P., & Wallerstedt, C (2018). Förskollärares perspektiv på musikundervisningens utmaningar för de yngsta barnen i förskolan. *Barn - forskning om barn og barndom i Norden*, 36(3.4). <https://doi.org/10.5324/barn.v36i3-4.2897>

Lundgren, Ulf P., Säljö, Roger & Liberg, Caroline (red.) (2017). *Lärande, skola, bildning*. Fjärde utgåvan, reviderad Stockholm: Natur & Kultur

Polly Björk-Willén, and Asta Cekaite. "Skratt, gråt och beröring i socialt samspel: barns känslor och moraliska socialisation i förskolan." *Barn* 42.2 (2024): n. pag. Web.

Säljö, Roger, Den lärande människan- teoretiska traditioner. I Lundgren, Ulf P., Säljö, Roger & Liberg, Caroline (red.) (2017). *Lärande, skola, bildning*. Fjärde utgåvan, reviderad Stockholm: Natur & Kultur

Skolverket (2018). *Läroplan för förskolan, Lpfö 18*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket (1998). *Läroplan för förskolan, Lpfö 98*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2010). *Läroplan för förskolan, Lpfö 10*. Stockholm: Skolverket.

Still, J. (2024). Uppdraget att undervisa i musik. Förskollärares uppdrag att undervisa i musik med utgångspunkt i den nationella läroplanens innehåll och mål. *Nordisk barnehageforskning*, 21(3), 58–78. <https://doi.org/10.23865/nbf.v21.404>

Wallerstedt, C., Lagerlöf, P., Pramling, N., Olsson, B., & Pramling Samuelsson, I. (2014). Lärarens roll i barns lärande med en ny musikteknologi. Det svenska bidraget till det europeiska forskningsprojektet MIROR. *Forskning Om Undervisning Och lärande*, 2(12), 44–60.

<https://doi.org/10.61998/forskul.v2i12.27580>

Öztürk, E., & Can A, A., (2020). The effect of music education on the social values of preschool children. *Cypriot Journal of Educational Science*. 15(5), 1053-1064

<https://doi.org/10.18844/cjes.v15i5.5150>

Bilaga 1

Information och samtyckesblankett för rektorn

Information och samtyckesblankett för att genomföra en kvalitativ studie, där anställda intervjuas i samband med självständigt arbete; Musikens betydelse i förskolan

Hej!

Våra namn är Melisa Ramic och Linn Borg, vi läser nu sista terminen på förskolläraryrket på Linnéuniversitetet i Växjö. Nu är vi i gång med att skriva det självständiga arbetet och hoppas på att vi får göra denna studie på er förskola. Syftet med vår studie är att vidga förståelsen för hur förskollärare uppfattar hur musik påverkar barns socioemotionella utveckling i förskolan. För att kunna genomföra vår studie behöver vi hjälp av era anställda för att samla in material.

Intervjun med era anställda är beräknad att ta ungefär 30 minuter, på plats. Datum och tid är något som kommer att komma överens med förskollärarna i mån av tid. Vid samtycke kommer intervjun att ljudinspelas som stöd för vidare analysering och transkribering i vårt arbete. Studien följer Vetenskapsrådets forskningsetiska principer. Materialet kommer att behandlas konfidentiellt och användas enbart för det självständiga arbetet. Detta innebär att ingen obehörig kommer att ha tillgång till ljudinspelningen. Detta kommer att raderas efter att arbetet har genomförts. Deltagandet i denna studie är frivillig, och deltagarna har rätt till att avbryta intervjun när som helst utan att ange något skäl. I studien kommer inga namn eller andra konfidentiella uppgifter anges. Den här studien kommer att publiceras i Diva portalen.

Genom att skriva under denna blankett godkänner du att Melisa Ramic och Linn Borg får intervjua de anställda på förskolan i samband med det självständiga arbetet. Du kan när som helst dra tillbaka ditt samtycke genom att kontakta någon av studiens kontaktpersoner enligt uppgifter i informationsbrevet. Du har alltid möjlighet att få information om vad som registrerats samt ha synpunkter på behandlingen eller de uppgifter som samlats in genom att kontakta någon av kontaktpersonerna nedan eller lärosätets dataskyddsombud på dataskyddsombud@lnu.se. Studien genomförs under ledning av Linnéuniversitetet, som är huvudman. Klagomål som inte kan lösas med Linnéuniversitetet kan lämnas till Integritetsskyddsmyndigheten.

Vi hoppas på att vi får möjligheten att genomföra vår studie på er förskola!

Melisa Ramic: Mail: mr223yf@student.lnu.se Telefon: 0702844355

Linn Borg: Mail: lb224aj@student.lnu.se Telefon: 0708609177

.....
Underskrift

.....
Ort och datum

.....
Namnförtydligande

Bilaga 2

Information och samtyckesblankett för förskollärare

Information och samtyckesblankett för att delta i en kvalitativ studie, där intervju sker i samband med självständigt arbete; Musikens betydelse i förskolan

Hej!

Våra namn är Melisa Ramic och Linn Borg, vi läser nu sista terminen på förskolläraryrket på Linnéuniversitetet i Växjö. Nu är vi i gång med att skriva det självständiga arbetet och hoppas på att vi får göra denna studie på er förskola. Syftet med vår studie är att vidga förståelsen för hur förskollärare uppfattar hur musik påverkar barns socioemotionella utveckling i förskolan. För att kunna genomföra vår studie behöver vi hjälp av er förskollärare för att samla in material.

Intervjun med era anställda är beräknad att ta ungefär 30 minuter, på plats. Datum och tid är något som kommer att komma överens tillsammans i mån av tid. Vid samtycke kommer intervjun att ljudinspelning som stöd för vidare analys och transkribering i vårt arbete. De fyra huvudprinciperna enligt Vetenskapsrådet kommer att följas. Materialet kommer att behandlas konfidentiellt och användas enbart för det självständiga arbetet. Detta innebär att ingen obehörig kommer att ha tillgång till ljudinspelningen. Detta kommer att raderas efter att arbetet har genomförts. Deltagandet i denna studie är frivilligt, och deltagarna har rätt till att avbryta intervjun när som helst utan att ange något skäl. I studien kommer inga namn eller andra konfidentiella uppgifter anges. Den här studien kommer att publiceras i Diva portalen.

Genom att skriva under denna blankett godkänner du att Melisa Ramic och Linn Borg får genomföra intervju med er i samband med det självständiga arbetet. Du kan när som helst dra tillbaka ditt samtycke genom att kontakta någon av studiens kontaktpersoner enligt uppgifter i informationsbrevet. Du har alltid möjlighet att få information om vad som registrerats samt ha synpunkter på behandlingen eller de uppgifter som samlats in genom att kontakta någon av kontaktpersonerna nedan eller lärosätets dataskyddsombud på dataskyddsombud@lnu.se. Studien genomförs under ledning av Linnéuniversitetet, som är huvudman. Klagomål som inte kan lösas med Linnéuniversitetet kan lämnas till Integritetsskyddsmyndigheten.

Vi hoppas på att vi får möjligheten att genomföra vår studie på er förskola!

Melisa Ramic: Mail: mr223yf@student.lnu.se Telefon: 0702844355

Linn Borg: Mail: lb224aj@student.lnu.se Telefon: 0708609177

.....
Underskrift

.....
Ort och datum

.....
Namnförtydligande

Bilaga 3

Intervjuguide

INLEDANDE FRÅGOR

- Hur länge har du arbetet som förskollärare?
- Kan du berätta lite om din erfarenhet av att arbeta med estetiska lärprocesser som omfattar specifikt musik i förskolan?
- Vad innebär musik för dig i förskolans kontext?
- Hur ofta arbetar ni med musik och i vilka sammanhang används det?
- Vilka strategier använder du för att integrera musik i förskolans vardag?
- Kan du berätta hur du brukar introducera aktiviteter som omfattar musik för att främja sociala interaktioner i barngruppen?

Hur resonerar förskollärare att musik främjar barns förmåga att kommunicera i samspel med varandra?

- Berätta om din erfarenhet av att hur musik kan bidra till att varje barn utvecklar sin kommunikations – och samarbetsförmåga?
- Har du något eller några exempel på någon planerad eller även oplanerad undervisningssituation där musiken har främjat samspelet mellan barnen?
- Berätta om vilken roll musiken spelar för hur barngruppen samspekar med varandra med stöd av musik?

Hur ser förskollärare på musikens roll i relation till utveckling av barns empati och förståelse för varandras känslor?

- Hur ser du på musiken i relation till att stötta varje individuellt barn att uttrycka sig samt att förstå sina känslor?
- Kan du berätta, utifrån din erfarenhet, ifall du upplever att musiken har varit som stöd för barnen att förstå och sätta sig både i sina egna känslor och andras? På vilket sätt då?

Vilka utmaningar upplever förskollärare kan finnas i undervisningssituationer med musik?

- Upplever du att det finns utmaningar i att använda musik för att stötta barns kommunikationsförmåga i sociala sammanhang?
- Extra fråga: Hur hanterar du situationer där barnen inte visar något engagemang i musikaktiviteter?
- Extra fråga: Hur gör ni på avdelningen för att möta varje individuellt barn oavsett behov och förmågor i musikaktiviteter? Upplever du att detta är en utmaning? Hur hanterar ni dessa utmaningar då på vägen?

AVSLUTANDE FRÅGOR

- Har du några andra tankar gällande musikens betydelse för barns socioemotionella utveckling du vill lyfta som vi inte tagit upp i denna intervju?

Bilaga 4

Sökprotokoll

Databas & Datum	Sökord	Avgränsningar	Sökträffar	Utvalda referenser
One search 2024 – 11 - 18	Utmaningar, musik, barn, förskolan	Peer reviewed	2	Lagerlöf, P., & Wallerstedt, C (2018). Förskollärares perspektiv på musikundervisningens utmaningar för de yngsta barnen i förskolan. <i>Barn - forskning om barn og barndom i Norden</i> , 36(3.4). https://doi.org/10.5324/barn.v36i3-4.2897
Eric 2024 – 11 – 18	Music, education, social, preschool	Peer reviewed	5105	Öztürk, E., & Can A, A., (2020). The effect of music education on the social values of preschool children. <i>Cypriot Journal of Educational Science</i> . 15(5), 1053-1064 https://doi.org/10.18844/cjes.v15i5.5150
One search 2024 – 11 – 18	Undervisa, musik	Peer reviewed	6	Still, J. (2024). Uppdraget att undervisa i musik. Förskollärares uppdrag att undervisa i musik med utgångspunkt i den nationella läroplanens innehåll och mål. <i>Nordisk barnehageforskning</i> , 21(3), 58–78. https://doi.org/10.23865/nbf.v21.404
One search 2024 – 11 - 19	Musik, undervisning, förskola	Peer reviewed	7	Holmberg, Y. & Vallberg Roth, A.-C. (2019) Flerstämmig musikundervisning i förskola. <i>Barn (Trondheim, Norway)</i> . [Online] 36 (3–4), 79-. https://doi.org/10.5324/barn.v36i3-4.2898
One search 2024 – 11 – 20	Musikstunder	Peer reviewed	2	Holmberg, Y. (2012). Musikstunder i förskolepraktik: Samband mellan musikens mening, aktivitet och aktivitetsformer Länk till annan

				webbplats.. Nordisk Barnehageforskning , 5(1), 1–14.
One search 2024 – 12 – 11	Känslor, samspel, socialt, förskola	Peer reviewed	1	Polly Björk-Willén, and Asta Cekaite. “Skratt, gråt och beröring i socialt samspel: barns känslor och moraliska socialisation i förskolan.” <i>Barn</i> 42.2 (2024): n. pag. Web.